

posebej; in če ti vest očita, da si v šoli kaj napak zakermil, popravi napako, kolikor moreš, preden greš iz šole. Tudi beseda se kuje in krivi, dokler je še gorka.

31. Če te svet preslabo plačuje, misli, da se je že od prvih do sedanjih časov na svetu tako godilo, in da so drugi, ki so bili veliko izverstnejši od tebe, še veliko več terpeli, kakor zdaj ti prenašaš.

Dobrokol.

Iz zgodovine keršanske ljudske šole.

(Dalje.)

Ne more se sicer reči, da so v prejšnjih časih podučevanje in odgojenje popolnoma zanemarjali ali le staršem prepusčali, ker povedali smo v poprejšnjih listih, da je keršanska ljudska šola tako stara, kakor keršanstvo samo; pa cerkev je po svojem poklicu na to dvojje posebno se ozirala:

1. da si je spodredila potrebno število duhovnov za cerkvene opravila in opravke pri službi božji; 2. da je ljudstvo v keršanski veri in nravnih resnicah podučevala, kar je sicer prvo in naj potrebniše pri slehernem podučevanju in odgojevanju, pa vendar ne le edino. Vse postave, ki so jih dajali cerkveni zbori, papeži in škofje, se ozirajo na eno od tih dvojnih.

Ravno ta namen, da bi namreč mladost v keršanski veri podučevali, ter jo obvarovali, da od vere ne odpade, izvolila si je tudi bratovšina za podučevanje v keršanskem nauku; poterdil jo je pa papež Piji V. l. 1571., in l. 1732. vpeljali so jo tudi na Dunaju; l. 1750. so jo osnovali po rimski šegi v jezuitarskem samostanu, in razširila ter obrodila je blagronosni sad po tej deželi, potem tudi po Ogerskem, Štajarskem, Kranjskem, Solnograškem in Tirolskem.

Naj bolj trudil se je pa mož imenitnih zaslug tudi po drugi strani, O. I. Parhamer; njegovo ime se sicer ob času Marije Terezije in Jožefa prav dostikrat v misel jemlje. Rojen 15. junija l. 1715. na Zgornjem Avstrijskem, stopil je l. 1734 v društvo Jezusovo; bil je učenik po več mestih, doverševal šole, začel vspešno delati l. 1747. podučevaje katoliško ljudstvo posebno pa mladost v resnicah keršanske vere ter

ostane v tem poklicu nevtrudljiv do konca svojega življenja. L. 1750. izdal je svoj katekizem, ki je bil prestavljen skoraj v vse avstrijske jezike. L. 1754. prehodil je kot misijonar in predstojnik katehetskimi misijonov Avstrijsko, Štajarsko, Koroško, Kranjsko in Tirolsko. Popotoval je po romarsko, s palico v rokah in v plajšč zavit, ter nosil dolgo brado. Imel je pri svojih misijonih, ki so terpeli večidel po en teden, po dve, ali tudi po tri pridige na dan; bičal je v svojem jedernatem govoru, ki ga večkrat solil z zajedljivimi šalami, pregrehe in razvade; odkrival je gerdobijo pregrehe, in je veliko dobrega med ljudstvom zasejal; njegovi nasprotniki in nevošljivci nena- vajeni take tečne hrane nastavljali so mu na njegovi ternjevi poti marsiktere zapreke. Vsejano seme je dozorelo, in marsikaj prav dobrega sadu obrodilo; ginljiva pesem: „Sveto, sveto“ je živi dokaz tega. Posebno pa na Dunaju je o. Parhamer povzdignil bratovščino za podučevanje v keršanskem nauku. Napravili so bukve za bratovščino, v ktere se je lastnoročno zapisal cesar Franc, Marija Terezija, nadvojvodi in nadvojvodine pa veliko duhovnih in svetnih zglednih oseb. Bratovščina je imela svoje spraševanjske bukvice in zgodovinski katekizem. Otroci so bili razdeljeni v verste; imeli so svoje prednike, ki so jih izpraševali. Vsako nedeljo nesli so nalasč napravljene bandera pred njimi peljaje verste v cerkev, kjer je bilo izpraševanje v keršanskem nauku. *)

Vsako leto bila je slovesna poskušnja, k kateri smeli so priti pa le otroci, ki so celo leto pridno k nauku hodili in bukvic in katekizma pridno se bili naučili; veliko zglednih oseb bilo je pričujočih; ubogi otroci bili so obdarovani z oblačili, drugi pa kako drugače.

(Dalje prih.)

Kako naj se v šoli berilni spisi obdelujejo.

Učenik naj najpred berilni spis sam prav izverstno prebere, postavim:

Ptice pevke.

Neko prijazno vas je obdajalo vse polno naj rodovitnišega sadnega drevja. Spomladi je bilo čez in čez vse pre-

*) Kaj pa znajo dan današnji na Dunaji? Cerkevne naprave zasmehovati, zaničevati, grajati in se iz njih norčevati. Ali se ni to vidilo očitno pri sejah v državnem zboru? Tako dalječ se dá ljudstvo zapeljati.